

DOI [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-4\(110\)-2-6](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-4(110)-2-6)

УДК 780.616.43.071(091)(477.63)»1898/2023»

Тетяна Олександрівна Медведнікова,

кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри фортепіано
Дніпровської академії музики, член Всеукраїнської музичної спілки, м. Дніпро,
Україна, t.medvednikova@meta.ua, <https://orcid.org/0009-0008-6133-2398>

ДНІПРОВСЬКА ПІАНІСТИЧНА ШКОЛА: ВИТОКИ ТА ШЛЯХИ ЕВОЛЮЦІЇ

Стаття присвячена історії становлення та особливостям розвитку педагогічної та виконавської майстерності Катеринославської-Дніпровської піаністичної школи за 125 років у світлі діяльності її найвидатніших представників: С. О. Брілліант-Лівен, А. М. Шепелевського, М. Ю. Гейман, М. Л. Обермана, Ю. М. Новікова. Фіксується вплив випускників Дніпровської піаністичної школи на розвиток піанізму країн пострадянського простору.

Підкреслюється, що на етапі сучасної хвилі національного відродження, патріотизму, спираючись на базові світові цінності музичної культури, акцент зміщується у напрямку поглибленого вивчення та пропаганди національного фортепіанного мистецтва.

Ключові слова: Дніпровська академія музики, Дніпропетровська консерваторія, Дніпропетровське музичне училище, Катеринославська консерваторія, Катеринославське музичне училище, піаністична (фортепіанна) школа, фортепіанна педагогіка, методичні принципи, виконавство, піаністи.

Постановка проблеми. Вибірка історії та еволюції Катеринославської-Дніпропетровської (з 2023 року – Дніпровської) піаністичної школи створює унікальну можливість дослідження витоків та розвитку цього музичного явища.

Попри історичну значущість, існує недостатнє розуміння ключових факторів, які визначили зародження, становлення та подальший курс розвитку цієї фортепіанної школи. Важливо визначити вплив визначних постатей, подій та методологій на формування музичної традиції Катеринославської-Дніпропетровської (Дніпровської) піаністичної школи.

Крім того, необхідно продовжити вивчення ролі школи у вихованні молодих талантів та дослідити їхній внесок

у світову музичну культуру. Серед інших питань, які недостатньо висвітлені, є вплив соціокультурних та інституційних чинників на еволюцію піаністичної школи в регіоні. Важливим аспектом дослідження є також розгляд розвитку педагогічної системи та методичних підходів у Дніпровській піаністичній школі в історичній ретроспективі. Розкриття цих питань може визначити не тільки історичне значення школи, а й вказати на її внесок у світову музичну спадщину та накреслити перспективи для майбутнього розвитку.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Різні аспекти музичного життя Катеринославщини кінця XIX–XX ст. висвітлені в роботах В. Мітлицької, І. Рябцевої, Л. Царегородцевої, С. Щитової.

Найбільш детально особливості музичного життя Катеринославщини середини XIX – початку XX ст. вивчені В. Мітлицькою, яка аналізує процес становлення та розвитку музичної освіти регіону цього періоду, дає розгорнуту характеристику концертно-виконавського життя Катеринославщини, зокрема провідних форм та жанрів [7].

Частково питання музичного життя Катеринославщини-Дніпропетровщини порушуються в ювілейному виданні «Дніпропетровська консерваторія ім. М. Глінки. 1898–2008» [2, с. 43–68], у наукових дослідженнях, присвячених загальним проблемам музичного розвитку культурно-історичних центрів України. Це роботи Е. Дагелайської, Е. Конової, О. Коренюк.

Авторів даної статті належать 6 монографій, що представляють творчі портрети відомих музикантів-піаністів Дніпровщини другої половини XX ст., а саме: Світлани Грибановської (2006), Лідії Євсєвської (2007), Маріам Гордон (2008), Марії Гейман (2011) [5], Михайла Обермана (2013) [6], Михайла Левіна (2014).

Метою даної статті є історико-культурологічне і музично-теоретичне обґрунтування факту існування в українській культурі XX ст. Дніпровської піаністичної школи, визначення її особливостей та місця в загально-національному культурному процесі.

Виклад основного матеріалу. Перший професійний музичний навчальний заклад в Катеринославі відкрито у 1898 році. Це були музичні класи, в першу чергу фортепіанні, при Катеринославському відділенні ІРМТ, які у 1901 році були реорганізовані в музичне училище. Цій події передував довгий та складний шлях розвитку музичної освіти на Катеринославщині.

Важливим кроком до загальноосвітнього, наукового та культурного розвитку регіону були заходи з відкриття у Катеринославі університету, при якому передбачалися художня та музична академії. Запрошення викладати у музичній академії отримували не тільки вітчизняні музиканти, а й професори з Європи. У цей час серед інших музикантів для роботи у Катеринославській консерваторії у місто були запрошені

також італійські музиканти, у тому числі солісти театру La Scala. Серед них був італійський контрабасист та клавесиніст Домінік Францевич ДальОкка. З його ім'ям пов'язаний початок клавірно-фортепіанної культури краю.

Першим вчителем фортепіанної гри в Катеринославі вважається О. С. Ружицький. Він є засновником формату виступів у фортепіанному дуєті зі своїми вихованцями Абрамом Шепелевським та сином Володимиром Ружицьким. Після від'їзду з міста Олександра та Володири Ружицьких у Катеринославі залишився Станіслав Францович Ружицький – батько Олександра Ружицького. У нього був клас фортепіанної гри, в якому він успішно викладав до 1902 року.

Реальні передумови для створення та розвитку професійної музичної освіти в регіоні виникли тільки в другій половині XIX століття, що було пов'язано із загальним суспільно-культурним піднесенням краю. Економічний розвиток відбувається і в Катеринославі. Місто стає одним із промислових і наукових центрів країни. У 1899 році починає свою діяльність Вище гірниче училище, в якому зібрався педагогічний склад такого рівня, що училище можна було вважати технічним університетом. У 1904 р. була створена Архівна комісія, яка провадила унікальну роботу з вивчення архівів губернії у співдружності з історичним музеєм і його директором Д. Яворницьким. У 1910 р. відкрито Учительський інститут, а в 1916 р. за університетською програмою почали роботу Вищі жіночі курси. Але катеринославці завжди мріяли мати консерваторію, зацікавленість у цьому проявляється навіть у вирішенні господарських питань. Зокрема, 2 березня 1915 р. це питання обговорювалося на засіданні міської земельної комісії, де депутати дискутували щодо відведення землі для нової будівлі музичного училища, що започатковує майбутню консерваторію в Катеринославі, на Соборній площі замість Базарної.

Наприкінці 90-х років XIX століття розпочався новий етап розвитку музичної освіти Катеринославщини – це етап його професіоналізації. Ця подія відіграла вирішальну роль у підготов-

ці професійних музичних кадрів та забезпечення ними загальноосвітніх навчальних закладів регіону, а також стала важливим фактором розвитку музичного життя міста.

Як наступник традицій європейського та вітчизняного фортепіанного мистецтва Дніпровська піаністична школа є однією з найстаріших та найвпливовіших в Україні і в минулому, і в сьогоденні.

Вищі музичні навчальні заклади (консерваторії) в Україні почали відкриватися в такі роки: Київська – 1913 р., Одеська 1913 р., Харківська – 1917 р., Катеринославська – 1919 р.

За своїм походженням Катеринославська-Дніпровська піаністична школа є різномірною (гетерогенною) і складає частину національної піаністичної культури України. Підтвердженням значущості досягнень Дніпровської піаністичної школи як культурно-історичного феномену можна вважати плідну педагогічну, виконавську та просвітницьку діяльність її численних випускників. Серед них багато музикантів, які за своїм високим професійним статусом та масштабом творчої діяльності вийшли за межі Дніпропетровської області та України, впливали раніше і впливають сьогодні на розвиток фортепіанної культури багатьох регіонів України і зарубіжжя. Це ректор Загребської консерваторії, професор і завідувач кафедри фортепіано Одеської консерваторії Євген Ваулін; ректор Кишинівської консерваторії, професор, завідувач кафедри фортепіано О. Соковнін, професори: Азербайджанської консерваторії М. Бренер, Бішкекської академії музики – народна артистка Киргизької республіки П. Сокурєнко; Одеської музичної академії – заслужена артистка України Л. Іванова; кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри фортепіано харківського університету мистецтв Н. Горєцька; професор кафедри художніх дисциплін і методик навчання Переяслав-Хмельницького державного університету ім. Г. Сковороди, доктор мистецтвознавства Т. Мартенюк; доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України В. Клін; дипломант Міжнародного конкурсу ім. Ф. Ліста та Б. Бартака в Будапешті (1966) Ю. Шу-

стер, всесвітньо відомий органіст, професор Паризької консерваторії Едуард Оганесян та багато інших.

Школа не є монолітною, вона має достатньо складну структуру. Від початку в руслі Катеринославської-Дніпровської піаністичної школи склалися своєрідні течії, які були обумовлені впливом декількох провідних центрів професійної музичної культури другої половини XIX – першої половини XX століття, зокрема Києва, Одеси. Училище було укомплектоване кваліфікованими викладачами та виконавцями, у тому числі вихованцями Варшавської, Віденської, Лейпцизької, Паризької, Пармської, Празької та Римської консерваторій. Серед них – перший викладач фортепіанної гри у Катеринославі Олександр Ружицький, який закінчив Варшавську консерваторію, В. Застрабська – Лейпцизьку, І. Казалє – Римську, Н. Вільперт навчалася у Празькій консерваторії.

Дніпровська піаністична школа є поліцентричною системою. В ній відсутній єдиний лідер. Її центр складає група піаністів, діяльність яких належить до різних періодів. Попри те вона здійснюється в єдиному геокультурному просторі та виявляє споріднені риси музично-виконавського мистецтва, педагогіки, культурно-просвітницької діяльності.

Першим викладачем музичних класів Катеринославського відділення РМО по класу фортепіано була **Софія Олександрівна Бриліант-Лівен**. Вона була блискучим музикантом, органічно поєднувала активну педагогічну та виконавську діяльність, що стало традицією і характерною рисою Дніпропетровської піаністичної школи. Саме С. Бриліант-Лівен належать перші кроки в організації навчального процесу в музичних класах. Збереглися також позитивні рецензії місцевих газет на її виступи як піаністки. На початку 20-х років XX ст. піаністка емігрувала до Сполучених Штатів Америки, де успішно працювала у всесвітньо відомій та авторитетній Джульєрдській школі. Серед її найталановитіших учениці була Розалін Тюрєк, одна з кращих інтерпретаторок творів Й. С. Баха.

Навіть на початковому етапі існуванні школи формуються основні

принципи системи навчання: єдність виховання та освіти, глибокі зв'язки теоретичних знань і практики, органічна єдність педагогіки та виконавства, активна масова просвітницька діяльність, яка була спрямована на демократизацію музичного мистецтва, долучення широких мас населення до досягнень світової музичної культури. Ці принципи також включають: переважну участь інтелекту в творчому акті виконання; ясність художнього задуму твору, втіленого в струнку форму; бездоганну та різносторонню технічну оснащеність, підпорядковану вирішенню художніх задач, перехід на межі XIX–XX століть від так званої «старої школи», яка базувалась переважно на ізольованій пальцевій техніці до нових досягнень піанізму.

Виховання музиканта будувалося на основі розвитку його художньої індивідуальності, на володінні великим і різноманітним за стилем і жанрами репертуаром, на поважному ставленні до тексту твору, якості звуку, динаміці, темпах та інших засобах музичної виразності, прагненні до бездоганної завершеності інтерпретації.

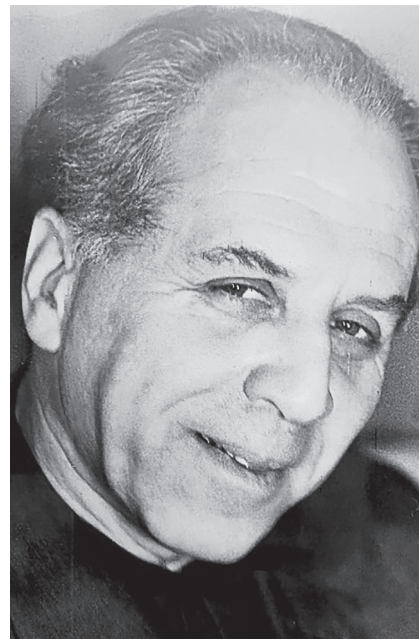
Однією з визначних особистостей першої третини XX ст. Катеринославської піаністичної школи був **Абрам (Авраамій) Михайлович Шепелевський**, який значно збагатив Катеринославську піаністичну школу, де був провідним викладачем понад двадцять років (іл. 1).

Згодом він був професором Київської консерваторії (1923–1932), а в 1934

був направлений у місто Сталіне (Донецьк) з метою створення професійної музичної школи Донбасу. Таким чином, Донецька піаністична школа своїми коріннями, завдяки діяльності А. Шепелевського, пов'язана з Катеринославсько-Дніпровською піаністичною школою.

З 1918 по 1978 р. провідним викладачем Дніпропетровського музичного училища ім. М. Глінки була **Марія Юділівна Гейман** (іл. 2), наступниця та послідовниця піаністичної школи Теодора Лешетицького. Діяльність М. Ю. Гейман склала цілу епоху в розвитку піаністичної культури регіону. Марія Юділівна стояла біля витоків створення у Катеринославі першої дитячої музичної школи (1923). З 1937 по 1964 р. очолювала фортепіанний відділ училища.

Сильною стороною педагогіки Гейман була здатність точно визначати професійні перспективи учнів. Педагогіку Гейман можливо кваліфікувати як практичну. На уроках вона більше грала, ніж розповідала, вважаючи саме показ важливим і багатовекторним засобом впливу на учня. Її виконання надавало не тільки ідеал звучання твору, до якого прагнули учні, але і багато зорових вражень про постановку рук, пластику рухів усього виконавчого апарату, посадки за інструментом, засобів звуковидобування.

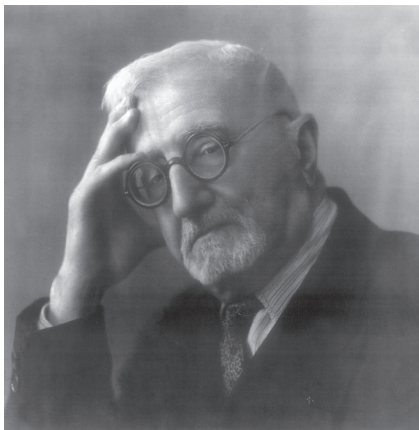

Іл. 3. М. Л. Оберман

Обдарованість Гейман органічно продовжувалась в її виконавстві. Володіючи блискучими піаністичними даними, натхненною музичністю, високою виконавською культурою, піаністка своїми виступами сприяла вихованню художнього смаку слухачів Дніпропетровщини.

За роки праці виховала понад 200 піаністів-професіоналів, серед них 85 осіб закінчили різні консерваторії тодішнього Радянського Союзу [5].

Серед багатьох музикантів-піаністів, які пов'язали своє творче життя з Дніпропетровським музичним училищем, видатне місце належить лауреату Всеукраїнського конкурсу піаністів **Михайлу Львовичу Оберману**, який протягом 33 років (1940–1973) був його директором. Саме він найефективніше сприяв становленню навчального закладу як центру музичної культури регіону і одного з найбільш професійно авторитетних в Україні. Він поєднував цінні якості суспільного діяча, енергійного організатора, талановитого керівника, яскравого музиканта, виконавця, методиста та педагога. Михайло Львович був послідовним продовжувачем і невтомним пропагандистом українського національного мистецтва в Україні та за її межами (іл. 3).

Іл. 1. А. М. Шепелевський

Іл. 2. М. Ю. Гейман

Усе своє життя підтримував тісні творчі контакти з Віктором Степановичем Косенком, в класі якого закінчив Київську консерваторію з камерного ансамблю. У своєму репертуарі мав майже всі фортепіанні твори Косенка. Задля пропаганди фортепіанної творчості українських композиторів за особистою ініціативою виступив перед викладачами кафедри фортепіано Державного музично-педагогічного інституту імені Гнесіних (Москва), де виконав твори: В. Косенка, В. Довженка, Л. Ревуцького, С. Людкевича, М. Сильванського. Продовжуючи традиції, закладені Михайлом Львовичем Оберманом, кафедра фортепіано Дніпровської академії музики запровадила Відкритий конкурс юних піаністів ім. М. Обермана (з 2019 р.). Однією з умов конкурсного виступу є виконання твору В. Косенка, за краще виконання якого передбачається особлива винагорода.

У своїй роботі Оберман вирізнявся масштабністю великих і багатограних завдань, гарячим наміром відродження консерваторії, яка раніше існувала в Катеринославі (1919–1923 рр.). За багаторічну плідну суспільну діяльність М. Л. Оберман був удостоєний звання «Заслужений працівник культури України» [6, 147–148].

Принципово новий етап у розвитку навчального закладу розпочався з 2006 року і пов'язаний з діяльністю заслуженого діяча мистецтв України, ректора Дніпровської академії музики **Юрія Михайловича Новікова** (іл. 4). За його ініціативою та безпосередньою участю був створений перший і єдиний в Україні навчальний заклад, який забезпечує безперервність виховання і освіти музиканта від його початку до завершення – це унікальна структура, яка включає єдиний комплекс навчальних закладів: дитяча музична школа, музичний ліцей, музичний коледж, академія музики, асистентура-стажування, наукова та творча аспірантура.

В основі сучасної системи навчання є синтез кращих традицій Катеринославської-Дніпровської піаністичної школи та новітніх технологій навчання та професійного виховання здобувачів освіти (наприклад, поряд із традиційним форматом академічних кон-

цертів пріоритет віддається творчим проектам і класів викладачів, і окремих студентів). Невід'ємною традицією навчального закладу є активна виконавська діяльність і викладачів, і студентів. Цьому сприяють творчі контакти з симфонічним оркестром Дніпропетровської філармонії та участь у проекті Міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Музика без меж». За останні два роки з симфонічним оркестром філармонії були виконані значні твори світової фортепіанної класики: Й. Брамс, концерт № 2 (доцент кафедри фортепіано Н. Золотарьова); М. Равель, концерт для фортепіано з оркестром G-dur (доцент кафедри фортепіано Гліб Адлуцький); Л. Бетховен концерт № 2 (студент III курсу факультету Олександр Штирбу); Ф. Ліст, концерт № 1 (студент II курсу факультету Антон Бондаренко) та інші. Хор фортепіанного відділу дитячої музичної школи брав участь у виконанні симфонії Ф. Ліста «Данте».

Прикладом у цьому є концертна діяльність заслуженого діяча мистецтв України, ректора академії Юрія Новікова. В арсеналі піаніста понад 40 концертних програм. В репертуарі твори В. Моцарта, Л. Бетховена, Й. Брамса, К. Сен-Санса та інші. Щорічно піаніст підтверджує високе звання музиканта-професіонала, виступаючи з новими програмами. В пріоритеті формат висту-

пу з симфонічним оркестром: В. Моцарт, концерт № 17; Л. Бетховен, концерт № 3 та фантазія для симфонічного оркестру, хору та фортепіано; К. Сен-Санс, концерт № 2; Ф. Пуленк, концерт для фортепіано з оркестром *cis-moll* (перше виконання в Україні) та ін.

На даний час академія є повноправним партнером вищих музичних навчальних закладів України і загальноновизнаним центром музичної культури Придніпров'я, повністю забезпечує висококваліфікованими кадрами навчальні заклади та установи культури Дніпропетровської області. Найбільш талановиті випускники продовжують вдосконалюватися в аспірантурах України та країнах Західної Європи.

Однією з найважливіших функцій колектив консерваторії та кафедри фортепіано вважають духовну, просвітницьку та навіть миротворчу місію. Шиллерівський заклик до людства: «Обійміться, мільйони!», геніально виражений в музиці Л. Бетховена, прийнятий колективом як програма дії. Музика як вид мистецтва дає безмежні можливості для повного взаєморозуміння і єднання мільйонів людей-однодумців. Не випадково з таким ентузіазмом відтворюються запропоновані ректором академії проекти Міжнародного музичного фестивалю «Музика без меж». За роки існування

Іл. 4. Ю. М. Новіков

фестивалю в Дніпровській академії по-бували видатні сучасні музиканти не тільки з України, а й з Грузії, Німеччини, Польщі, Нідерландів, Великобританії, Бельгії, Італії, Іспанії, Швейцарії, Франції, Ізраїлю та Японії.

Факт відтворення цього проєкту викликає почуття законної гордості за колектив академії, який здійснює свій вклад у загальносвітові гуманістичні прагнення.

Висновки. Процес еволюції Катеринославської-Дніпровської піаністичної школи на всіх етапах її розвитку вирізнявся своєю відкритістю для впливу та сприйняття кращих досягнень українських та зарубіжних піаністичних шкіл, що є свідченням акультурації процесу її становлення. З іншого боку, впродовж усієї історії свого існування професійна музична культура регіону, у тому числі і піаністична, базувались на ґрунті національних традицій, які корінням сягають часів появи перших монастирських, церковно-приходських та шкіл вокальної музики у Запорізькій Січі. Це є ознакою інкультурації як другої складової генезису піаністичної школи Дніпропетровського регіону.

Таким чином, сьогодні в розвитку Дніпровської піаністичної школи спостерігаємо етап її повної професіоналізації, високого рівня професіоналізму в усіх сферах творчої діяльності, сформоване «обличчя», констатуємо її позарегіональний вплив або процес екстраполяції регіональної музичної культури назовні.

За 125-річну історію свого існування Дніпровська піаністична школа виховала декілька тисяч музикантів. Одна з її характерних рис – це розкриття всебічних творчих можливостей студентів. Тому серед вихованців є не тільки піаністи-солісти, концертмейстери, викладачі, а й органісти, клавесиністи, композитори, диригенти, музикознавці та діячі музичної культури. Упродовж усіх років школа зберігає безперервність розвитку піаністичної культури та освіти регіону, підтримує найкращі світові та вітчизняні традиції фортепіанного мистецтва.

Перспективою подальших розвідок є не тільки поглиблений аналіз історично-базових, кращих традицій

Дніпровської піаністичної школи, а й проблеми інтеграції навчального закладу в сучасну європейську систему освіти, частиною якої ми вже стали. Ця проблематика потребує швидких реакцій, теоретичного осмислення та активного практичного впровадження новітніх тенденцій у навчальний процес, вона і буде висвітлена в подальших публікаціях.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Архів Дніпровської академії музики.
2. Дніпропетровська консерваторія ім. М. Глінки (1898–2008) : нарис / заг. ред. Т. Медведнікової. Дніпро : Арт-прес, 2008. 208 с.
3. Київська фортепіанна школа. Імена та часи : колективна монографія / автор проєкту Т. О. Рощина, автори-упорядники Т. О. Рощина та О. В. Ринденко, редактори О. В. Сахарова, О. Є. Степанюк. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2013. 600 с.
4. Медведнікова Т. О. Дніпропетровська піаністична школа. Генезис та еволюція : дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03, «Музичне мистецтво». Одеса, 2009. 320 с.
5. Медведнікова Т. О. Марія Гейман. Дніпропетровськ : Центр «Ткума», 2011. 180 с. : (Видаючіся музиканти Дніпропетровщини).
6. Медведнікова Т. Михайл Оберман. Дніпропетровськ : Юрій Сердюк, 2013. 200 с. : (Видаючіся музиканти Дніпропетровщини).
7. Мітлицька В. А. Музичне життя Катеринославщини середини XIX – початку XX століття : дис. ... канд. мистецтв. : 17.00.01, «Теорія і історія культури». Харків, 2000. 168 с.
8. Рябіцева І. Дніпропетровська академія музики: джерела ... : до 120-річчя заснування Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки : монографія. Дніпро : Ліра, 2016. 240 с.

References

1. Arkhiv Dniprovskoi akademii muzyky [Archive of the Dnipro Academy of Music].
2. Medvednikova, T. (Ed.). (2008). Dnipropetrovsk konservatoriia im. M. Hlinky (1898–2008) [Dnipropetrovsk Conservatory named after M. Glinka (1898–2008)]. Dnipro: Art-pres.
3. Roshchyna, T. O., Roshchyna, T. O., Ryndenko, O. V., Sakharova, O. V., & Stepaniuk, O. Ye. (2013). Kyivska fortepianna shkola. Imena ta chasy [Kyiv Piano School. Names and times]. Kyiv: NMAU imeni P. I. Chaikovskoho.
4. Medvednikova, T. O. (2009). Dnipropetrovsk pianistychna shkola. Henezys ta evoliutsiia [Dnipropetrovsk Piano School. Genesis and evolution] (PhD dissertation, Odessa).
5. Medvednikova, T. O. (2011). Mariia Heiman [Maria Geiman]. Dnepropetrovsk: Tsentr «Tkuma».
6. Medvednykova, T. (2013). Mykhail Oberman [Mikhail Oberman]. Dnepropetrovsk: Yurii Serdiuk.
7. Mitlytska, V. A. (2000). Muzychne zhyttia Katerynoslavshchyny seredyny XIX – pochatku XX stolittia [Musical life of Katerynoslav region in the middle of the 19th and early 20th centuries] (PhD dissertation, Kharkiv).
8. Riabtseva, I. (2016). Dnipropetrovsk akademii muzyky: dzherela: do 120-richchia zasnuvannia Dnipropetrovskoi akademii muzyky im. M. Hlinky [Dnipropetrovsk Academy of Music:

sources: to the 120th anniversary of the founding of the Dnipropetrovsk Academy of Music named after M. Hlinky]. Dnipro: Lira.

Tetiana Oleksandrivna Medvednikova, PhD in Art, Associate Professor, Professor of the Dnipro Academy of Music, Member of the All-Ukrainian Music Union, Dnipro, Ukraine, t.medvednikova@meta.ua, https://orcid.org/0009-0008-6133-2398

Dniprovsk piano school: origins and ways of evolution

The article is devoted to the history and peculiarities of the development of the pedagogical and performing activities of the Katerynoslav-Dniprovsk piano school, which has passed its way in 125 years in the world of activities of its most outstanding representatives: S. O. Brilliant-Leven, A. M. Shepelevskiy, M. Yu. Heiman, M. L. Oberman, Yu. M. Novikova. The influence of graduates of the Dnipropetrovsk piano school on the development of pianism in the republics of the post-Soviet period is recorded. It is emphasized that at the stage of the rise of modern national patriotism, based on the essential world values of musical culture, the emphasis shifts in the direction of in-depth study and promotion of national piano art.

It is established that the Katerynoslav-Dniprovsk piano school is heterogeneous in origin and is a part of Ukraine's national piano culture. The school is not monolithic; it has a rather complex structure.

From the beginning, the Katerynoslav-Dniprovsk piano school developed peculiar currents, which were due to the influence of several leading centers of the professional musical culture of the 2nd half of the 19th - 1st half of the 20th centuries, in particular, Kyiv, Odessa. Qualified teachers and performers, pupils of the Warsaw, Vienna, Leipzig, Paris, Parma, Prague, and Rome conservatories staffed the school.

Dniprovsk piano school is a polycentric system. It needs a single leader. Its center comprises a group of pianists whose activities belong to different times. Nevertheless, it is carried out in a single geo-cultural space and reveals the family features of musical and performing arts, pedagogy, and cultural and educational activities.

During the 125-year history of its existence, the Dniprovsk Piano School has trained several thousand musicians. One of its typical features is the disclosure of students' all-around creative possibilities. Therefore, there are not only pianists-soloists, concertmasters, and teachers but also organists, harpsichordists, composers, conductors, musicologists, and figures of musical culture. Throughout its existence, the school preserves the continuity of the development of pianistic culture and education in the region, supporting the best world and domestic traditions of piano performing art.

Keywords: Dniprovsk Academy of Music, Dnipropetrovsk Conservatory, Dnipropetrovsk School of Music, Katerynoslav Conservatory, Katerynoslav Music School, music classes of the Katerynoslav branch of IRMT, piano school, piano pedagogy, methodological principles, performance, pianists.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2023 р.